

ISSN 0027-8084

УДК 808.61./62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

L/1

БЕОГРАД
2019

НАШ ЈЕЗИК

Л СВ. 1

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

др Рајна ДРАГИЋЕВИЋ, др Јелена ЈОВАНОВИЋ СИМИЋ,
др Весна ЛОМПАР, др Драгана МРШЕВИЋ РАДОВИЋ,
др Марина НИКОЛИЋ, др Мирослав НИКОЛИЋ, др Ђорђе ОТАШЕВИЋ,
др Милица РАДОВИЋ ТЕШИЋ, др Стана РИСТИЋ,
др Марина СПАСОЈЕВИЋ, др Живојин СТАНОЈЧИЋ,
др Срето ТАНАСИЋ

Уредник
др СРЕТО ТАНАСИЋ

Секретар
др Марина Спасојевић

Рецензенти
др Весна Ломпар, др Стана Ристић, др Марина Спасојевић, др Срето Танасић

Према мишљењу Министарства за науку, технологију и развој Републике Србије
бр. 413-00-1715/2001-01 ова публикација је од посебног интереса за науку.

НАШ ЈЕЗИК, часопис за српски књижевни језик, покренуло је 1932. г. Лингвистичко друштво у Београду, на челу са Александром Белићем, који је уредио седам књига предратне серије, као и девет књига и први двоброј десете књиге у новој, послератној серији часописа. Од 1960. до 1975. г. (књ. X/3–4–XXI/1–2) уредник часописа био је Михаило Стевановић, а у периоду од 1975. до 1996. г. (књ. XXI/3–XXX) Митар Пешикан. Часопис је од 1996. до 2005. г. (књ. XXXI–XXXVI) уређивао Мирослав Николић.

Наш језик излази у две годишње свеске, које чине једну књигу. Издаје га и прима рукописе Институт за српски језик САНУ, Кнез Михаилова 36, ел. пошта: isj@isj.sanu.ac.rs, nasjzikisjsanu@gmail.com.

Штампа: Чигоја штампа, Београд

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

81

НАШ језик / уредник Срето Танасић. – Год. 1, св. 1 (1932/33) – год. 8, св. 1 (1941); Н.с. књ. 1 (1949/50)– . – Београд: Институт за српски језик САНУ, 1932/33– 1941; 1949/50– (Београд : Чигоја штампа). – 23 cm

Полугодишње
ISSN 0027-8084 = Наш језик
COBISS.SR-ID 615951

НАШ ЈЕЗИК

Књига L

Св. 1 (2019)

САДРЖАЈ

Ч л а н ц и

- Идеофони у српском језику – дефиниција и функције: илустрација на примеру идеофона *бам* (ТАЊА Ч. МИЛОСАВЉЕВИЋ) 1–15
- Међуоднос псеудосоцијативности и протосоцијативности у српском језику (МАРИЈА М. ОПАЧИЋ) 17–27
- Прозодијска норма и њена реализација на примеру поста акценатских дужина (МИЉАНА Б. ЧОПА) 29– 46

П о в о д и

- Позив и ујуиџиџиво за куљење речи њо народу за Речник Српске краљевске академије* (1889): значајан прилог српској лексикографској култури (НЕНАД Б. ИВАНОВИЋ) 47–75
- Одбор за стандардизацију српског језика и његове одлуке (путевима књиге сабраних одлука поводом двадесетогодишњице рада) (МАРИНА Љ. СПАСОЈЕВИЋ) 77–103

Б и б л и о г р а ф и ј а

- Егон Фекете (1931–2009) – библиографија (ВЛАДИМИР Б. ЖИВАНОВИЋ) 105–117

П р и к а з и

- Душка Кликовац, *Српски језик у свейлу когнитивне лингвистике* (АЛЕКСАНДРА С. ЈОВАНОВИЋ) 119–129
- Гордана Штрбац, *Фразеологија о човеку и човек у фразеологији* (МАРИЈАНА Р. ЂУКИЋ) 131–139
- Ана Јањушевић Оливери, *Инџензификаџорске џарџикуле у савременом српском језику* (МАРИНА М. НИКОЛИЋ) 141–144

Милосав Ж. Чаркић, <i>Сѣих и језик</i> (АЛЕКСАНДАР К. КИКЛЕВИЧ)	145–147
Дејан Ајдачић (ур.), <i>О вредностима у српском језику</i> . Зборник етнолингвистичких радова 2 (ИВАНА В. ЛАЗИЋ КОЊИК) . . .	149–152
<i>Globalizacja a języki słowiańskie. Globalization and Slavic Languages</i> (РАЈНА М. ДРАГИЋЕВИЋ)	153–158
 Одлуке Одбора за стандардизацију српског језика	
Призренско-тимочки говори	159–169

Гордана Штрбац, *Фразеологија о човеку и човек у фразеологији**

Област фразеологије српског језика знатно је обogaћена, теоријско-методолошки актуелном и иновативном, монографијом Гордане Штрбац под насловом *Фразеологија у човеку и човек у фразеологији*. Већ самим насловом књига наглашава антропоцентрични карактер спроведеног истраживања и наговештава његов основни циљ – а то је да се реконструише и интерпретира фразеолошка слика човека. У складу са постављеним циљем, а имајући у виду чињеницу да „фразеолошка грађа представља спољашњу, вербализовану манифестацију људског појмовног система“ (стр. 9), истраживачки корпус обухвата око 1.200 фразеолошких јединица којима се обележавају сегменти стварности директно повезани са човеком.

Студија полази од претпоставке да фразеолексикон српског језика може потврдити теорију Ј. Д. Апресјана о наивној слици света, у којој су одређени домени, непосредно везани за човека, обједињени у сложене системе, хијерархијски организоване. Ти системи представљају стања, активности и процесе без којих се егзистенција човека не може замислити и организовани су у одређене концепте. У монографији се анализира фразеолошки материјал из следећих концептуалних поља: визуелна перцепција, физиолошка стања и реакције, физичке радње (на првом месту кретање), мисаони и интелектуални процеси, емоције и говор. Осим тога, почетна идеја у истраживању јесте и та да наивна слика света (презентована побројаним концептима) неће бити идентична са енциклопедијском сликом света, која представља резултат научних разматрања.

У методолошком смислу, представљено научно дело одликује се применом метода когнитивне лингвистике, тачније когнитивне семасиологије и лингвистичке концептологије. Сваки концепт је најпре представљен из угла психологије и когнитивне лингвистике,

* Нови Сад: Филозофски факултет, 2018, 284 стр.

потом је дата дескрипција структуре концепта на основу фразеолошке грађе, и на крају су утврђивани механизми концептуализације. У објашњавању процеса формирања фразеолошког значења, као помоћна средства коришћени су и механизми лингвокултурологије, и то кроз интерпретацију културно-националне позадине оних фразеологизама који су носиоци културолошке информације.

Након сажетог одељака насловљеног „Реч унапред“ (стр. 7–8), следи прво поглавље књиге „Уводна разматрања“ (стр. 9–34), у којем ауторка најпре дефинише предмет, циљеве и методологију истраживања, а потом износи значајна теоријска разматрања из актуелне фразеолошке проблематике. Ту мислимо најпре на изнесене поставке о сличностима и разликама између фразеологизама (оних који спадају у фразеологију у ужем смислу) и других устаљених спојева речи: глаголских перифраза (нпр. *давајџи њодрику*, *водиџи борбу*), предлошких израза (нпр. *у складу са*, *на основу*), сложених везника (нпр. *зајџо шџо*, *као да*) и вишечланих терминолошких назива (нпр. *бела рада*, *слејо црево*). Након тога, ауторка даје сажето поређење фразеологизама са лексемама и слободним спојевима речи, тј. колокацијама. Наведене су одређене сличности, али и знатне разлике између поменутих језичких средстава, које су довољни показатељи да су фразеологизми јединствене језичке јединице, те да је и лингвистичка област чији су оне предмет истраживања – фразеологија – релативно самостална у односу на лексикологију, којој се традиционално приписивала. Изнесене поставке су врло значајне са теоријског аспекта, будући да износе јасне аргументе о оправданости конституисања фразеологије као самосталне научне дисциплине.

Први сегмент књиге даље се наставља навођењем кратког историјата примене когнитивног приступа језику у србистици, а затим се даје објашњење појмова *концејџи*, *језичка слика свејџа*, *когниџивна слика свејџа*, као и објашњење главних механизма концептуализације (метафоре и метонимије). Након констатације да „концептуална анализа фразеологизама, заснована на појмовној метафори и метонимији, мора обавезно бити надограђена приступом који неће занемарити културну компоненту“ (стр. 30), ауторка дефинише предмет и основни теоријско-појмовни апарат лингвокултурологије.

У другом поглављу књиге, насловљеном „Опажање“ (стр. 35–52), предмет анализе су фразеолошке јединице којима се означавају човекове перцептивне способности и особине у вези са њима. Неколико важних чињеница је истакнуто у вези са концептом визуелног опажања у фразеологији. Најпре, то је податак да број фразеологизама којима се

обележава примање утисака чулом вида знатно преовлађује у односу на фразеолошке јединице са значењем других типова перцепције. Визуелна перцепција, дакле, заузима централно место у структури опажајних система. Када је посредни компонентни састав ових фразеологизама, истакнуто је да у структури више од половине примера партиципира соматизам *око*. То упућује на податак да је метонимија основни механизам помоћу којег човек поима описани систем (нпр. *прећворити се у око*). Ипак, у многим случајевима метонимијски модели надограђени су метафоричним, па се закључује да је у највећем постотку примера фразеолошко значење настало удруженим деловањем метонимије и метафоре (нпр. *имати (држати) кога (шта) на оку (под оком)*).

„Физиолошка стања, реакције и процеси“ – наслов је трећег поглавља монографије (стр. 53–68), које има за циљ да се интерпретира језичка слика физиолошке основе људске егзистенције. Фразеологизмима се исказују само оне физиолошке особине које су од виталног значаја за човеков организам: глад и умор (*гладан као ѓас, имати (ћешке) ноге као олово (од олова)*), опште здравствено стање (*здрав као дрен, живи мртвац*), промене боје лица и других делова тела (*блед као криа*) и старење (*стар као Библија*). Као доминантан механизам у поступку концептуализације описаног система јавља се метонимија, али је, такође, знатан број фразеологизама који настају у садејству метонимије и метафоре.

Концепт кретања из угла фразеологије српског језика представљен је у четвртном поглављу књиге, које носи наслов „Физичке радње: кретање“ (стр. 69–82). На основу семантике фразеолошких јединица види се да централно место у структури датог концепта припада самој радњи кретања. У највећем броју случајева, динамичка компонента је остварена као померање објекта локализације, при чему могу бити истакнути различити аспекти кретања: мера (*прећи (превалићи) брда и долине*), брзина (*вући ноге, бежати главом без обзира*), начин (*ићи као ѓо ѓрњу, ићи (ходати) као ѓо јајима*) итд. У структури највећег броја фразеологизама који презентују описани концепт учествују лексеме којима се означавају делови тела помоћу којих се кретање остварује (*нога, шабан, ћеша*), те је и овде метонимија доминантан механизам семантичке фразеологизације, остварене по моделу: СРЕДСТВО КРЕТАЊА → РАДЊА КРЕТАЊА (*проћегнути ноге, вући ноге*). Када у базној синтагми постоји слика о разноврсним активностима ногу, метонимија делује у садејству са метафором (*ћлестити ногама, ломити ноге за ким, чим*).

Интелектуалне активности, као елементи једног од виших и сложенијих људских система, представљене су у петом поглављу књиге – „Активности ума“ (стр. 83–102). Овај систем обухвата активности човекових менталних структура, а од њега су сложенији само емоције и говор. Ауторка на овом месту истиче да, иако су у питању апстрактне категорије (когнитивни процеси, као што су примање информација, обрада података, стицање знања, задржавање стеченог знања, маштање, сањарење итд.), грађа од око 150 фразеологизама показује да је дати сегмент за човека од великог значаја. У највећем броју примера интелектуалне активности се поимају преко органа мишљења, при чему фразеолошко значење почива делом и на сликовитости мотивационе структуре, те се и овде запажа велика продуктивност метонимијско-метафоричних модела фразеологизације (*мућнући главом, ирбирајући њо глави, њасији коме на њамеји, доћи коме у главу*).

У шестом поглављу монографије, које носи наслов „Осећања“ (стр. 103–136), дата је анализа фразеолошких јединица којима се изражавају различити аспекти одређених емоција – љутње, туге и радости. Као и у случају претходних концепата, метонимија и метафора (врло често удружене) – најчешћи су когнитивни механизми који учествују у концептуализацији наведених емоција. У сва три наведена емоционална концепта постоји заједничка појмовна метонимија на основу које се дата емоција поима преко реакције изазване њоме: *дувајући кроз (на) нос, шкргујући зубима, ломјући руке, ирљајући руке, гладјући брк*. Овај метонимијски образац универзалан је у когнитивној семантици када је посредни концептуализација емоција, а потврђен је, дакле, и на примеру језичких јединица какве су фразеологизми. Анализа Г. Штрбац је показала да фразеолошка грађа презентује и друге општеважеће принципе когнитивне лингвистике, а један од њих јесте да се при разумевању емоција људско тело доживљава као њихов садрживач: *кији коме у срцу, кида се коме срце, њући од беса, њуне груди, њуно је коме срце, њуна срца* итд.

Појмовне метафоре заснивају се на разноврсним полазним доменама: атмосферске прилике (*сева коме вајра из очију, њлакајући као киша, расијер(ив)ајући (разгонјујући) облаке, њлакајући као љуша (црна и сл.) година*, где је лексема *година* употребљена у значењу ’киша’), животињски свет (*(за)кукајући као сиња кукавица, крокодилски смех, крокодилске сузе, љуји као рис*), смрт (*носијући мртву главу, ићи као на губилишту, њасији мртјав од смеха, њоцркајући од смеха*) итд.

Седмо поглавље књиге носи наслов „Говор“ (стр. 137–169) и за предмет истраживања има фразеолошке јединице српског

језика којима се обележавају различити аспекти радње говорења и комуникације уопште. Фразеологизми којима се денотира концепт комуникативне активности веома су бројни. Како ауторка истиче, употреба фразеологизама за означавање говорне делатности уместо одговарајућег комуникативног глагола условљена је потребом говорника за исказивањем субјективног односа према одређеном сегменту радње говорења, који је онда истакнут и посебно вреднован. Ова група фразеолошких јединица семантички је веома разуђена. Њима се могу квалификовати различити сегменти комуникационог догађаја: говорник (*биџи брз на језику, бираџи речи, биџи брз на језику, имаџи дугачак језик, биџи слаб на језику*), сама говорна активност (*оџворџи (отварати) усџа, млаџиџи глогиње, говорџи на џола усџа, засуџи кога дрвљем и камењем*), предмет говорења, односно тема поводом које се разговор покреће (*биџи на џаџеџу, дођи на џаџеџ, сџављаџи кога, шта на усџа, биџи коме на језику*), одсуство говорне активности (*држаџи језик за зубима, не оџворџи усџа, ћуџаџи као џањ, ћуџаџи као риба*). Занимљиво је да у овој семантичкој групи фразеологизама нема примера којима би се у извесном смислу одредио или квалификовао саговорник. На саговорника се, наиме, упућује обавезним рекцијским окружењем фразеологизма.

У процесу транспоновања значења, као доминантан когнитивни механизам јавља се метонимија. Најчешћа метонимијска формула је ПОКРЕТИ ОРГАНА ГОВОРА → ГОВОРНА АКТИВНОСТ, која је присутна у фразеологизмима *џреврнуџи језик (језиком), увуђи (увлачиџи) језик, држаџи језик за зубима (иза зуба), разјаџиџи (развалиџи) вилице (усџа), угрисџи се (ујесџи се) за језик (усну), не оџворџи усџа* итд. У структури ових фразеолошких јединица преовлађују лекесеме којима се означавају називи артикулатора, нарочито оних који непосредно учествују у произвођењу говора (*језик, усџа, усне, зуб*). Транспозиција значења путем метафоре видљива је у структурама које примарно означавају физичке активности (*меџнуџи коме каџанаџ на усџа, џриџегнуџи језик*), као и активности из разноврсних домена – просторног домена, предметног домена, животињског света итд. (*џобегла коме реч из усџа, скакаџи с једног краја на други, млеџи као водениџа, дераџи исџу (сџару, своју) козу, дераџи свога јарџа*).

У групи фразеологизама за означавање радње говорења наилази се и на неке мање типичне механизме семантичког транспоновања. Тако, на пример, механизам хиперболе (преувеличавања) учествује у настанку значење фразеологизма *обеђа(ва)џи (злаџна) брда и долине*,

који се јавља у варијантном облику *обећа(ва)ићи* коме (*злаиће*) *куле* и *градове*.

Знатан део фразеолоксикона српског језика служи за квалификацију људских особина које структурирају личност. Фразеолошке јединице обједињене општим глобалним значењем људске особине – предмет су истраживања осмог поглавља у монографији, које носи наслов „Човек и личност“ (стр. 171–219). Анализирано је око 370 фразеологизама овог семантичког типа, систематизованих по томе који сегмент човекове личности денотирају: карактерне црте, особености темперамента, интелектуалне и друге способности, телесне карактеристике и вештине. Овако класификована фразеолошка грађа откриће, како се наводи на једном месту у тексту, не само наивну представу коју човек има о себи као личности већ и удео енциклопедијског знања уграђеног у њу (стр. 172).

Значење фразеолошких јединица којима се човек квалификује у карактерном погледу засновано је на принципу дихотомије, будући да се односи на аспекте карактера испољене у својим крајње позитивним или негативним вредностима. Позитивно су вредноване етичке категорије као што су доброта, доброћудност, племенитост, великодушност, поштење, част, на шта упућују фразеологизми *човек од срца*, *бићи чисти срца*, *имаћи велико срце*, *добар као хлеб*, *мекан као ѓамук*, *човек од речи*, *бићи чисти чела* итд. Негативан појмовни и конотативни семантички садржај имају фразеолошке јединице којима се човек квалификује као злобан, лукав, препреден, охол, непоштен, тврдоглав, шкрт, похлепан, лажљив, превртљив итд.: *бићи зла срца*, *ѓокварен као мућак*, *ѓрефарбан (офарбан, намазан) свим бојама*, *бићи намазан (ѓремазан) свим масиима*, *лукав као лисица*, *мудар (лукав) као змија*, *знаћи где ћаво сињава*, *ѓараићи (резаићи) носом небо (облаке)*, *имаићи образ као ћон*, *бићи ѓврде главе*, *ѓврдоглав као магарац (магаре)*, *не да(ва)ићи ни Богу ѓамјана*, *(бићи) ѓврд на новцу (на ѓару)*, *лаже ко кад (чим) зине*, *окреѓаићи се (ићи и др.) како веѓар дува*.

Особености темперамента које су највише истакнуте у фразеологији српског језика тичу се односа човека према окружењу. Пријатељски, односно непријатељски став према људима осликавају следећи фразеологизми: *мед* и *шећер*, *мекан као ѓамук*, *бићи широких груди*, *хладан као сињава*, *ѓврд на сузи*, *бићи без срца* итд.

У сфери човекових интелектуалних особина, према српском фразеосистему, највише се цени способност човека да рационално просуђује и оцењује (*имаићи мозга (у глави)*, *јак у глави*, *имаићи бисѓру (добру) главу*), док је готово четири пута више фразеологизама којима

се денотира умна ограниченост (*глуї као ћускија, глуї као ноћ, биїи бисїар као боза, имаїи їїичїи (сврачїи, кокошиїи, їилећи) мозак, кокош је коме їамейї (мозак) їозобала, не знаїи бројайїи ни до їири (до їейї) итд.*).

Када су у питању телесне карактеристике, фразеолошка грађа показује да се у свести говорника српског језика високо вреднује спољашња лепота човека (*човек од ока, момак од ока, лей је ко да га се два ока не могу нагледаїи*), док се негативно оцењује најчешће мршавост (*мршав као даска, сув као комарац, изгледаїи као сена итд.*).

Концептуализација наведених особина најчешће почива на механизму метонимије, и то првенствено на моделу који је остварен по принципу: УЗРОК ОСОБИНЕ → ОСОБИНА. Базном синтагмом се износи узрок који доводи до одређене црте личности, а фразеолошким спојем је истакнута сама особина (карактерна, интелектуална, телесна или особина темперамента): *имаїи (носиїи) гаће, дошле (удариле) коме луйке у главу, јесїи (најесїи се) бунике, ударен мокром чарайом, мршав (сув) као да је у ојаку висио, не знаїи їейї на девейї*. Поменућемо још један фреквентан метонимијски образац: МАНИФЕСТАЦИЈА/ПОСЛЕДИЦА ОСОБИНЕ → ОСОБИНА, који илуструју следећи примери: *дрхїайїи над сваким динаром, и мачку би ко їомузао, виде се коме ребра, їусїиїи їирбух, не знаїи (не умеїи) ни две (ни чеїири) унакрсїи, не чуїи се жив, забадаїи (забосїи, їураїи, їуриїи, завлачїи и сл.) (свуда) нос у шта*.

У метафорично-метонимијским и метафоричним транспозицијама посебна улога припада телесном домену као изворном, што потврђује и присуство соматизама или лексема из истог концептуалног поља у компонентном саставу фразеологизама: *биїи широке руке, їараїи носем небо (облаке), биїи мека срца, биїи без срца, имаїи бисїру (добру) главу, букова глава*. При концептуализацији разматраних људских особина треба поменути значајну присутност и других изворних домена, као што су животињски и биљни свет (*їирчаїи (исїирчаваїи се) као ждребе їред руду, мршав као їас, слей као крїица, миран као бубица, глуї као магаре, лукав као лисица, човек дренове главе, висок као јаблан*), предметни свет (*їијан као чей, їијан као секира, мршав као чачкалица, мршав као даска, лей као слика*), религијско-митолошки свет (*знаїи где ћаво сїава, божја овчица, лей као бог, лей као Аїолон, ружан као ћаво, живе мошїи, їанак (їанушан) као свећа (о сиройїињском їарасїосу)* итд.).

У истраживању Г. Штрбац синеглоха је посматрана као засебан појмовни механизам, иако се примери који се традиционално сматрају

синегдохом у когнитивној лингвистици подводе под метонимију. Тако ауторка наводи примере који су настали у садејству метафоре и синегдохе: *чесѿиѿиѿа* (*ѿлемениѿиѿа, добра и сл.*) *дуѿа* 'добричина, поштена особа', *злаѿно срѿе* 'племенит човек', *зечје срѿе* 'врло плашљив човек, кукавица', као и у садејству метонимије и синегдохе: *бела глава* 'паметна особа'. Семантичко транспонованье се у наведеним примерима остварује по моделу типичним за синегдоху: ДЕО ТЕЛА ЧОВЕКА → ОСОБА.

Последње поглавље у монографији носи наслов „Фразеолошка слика човека – синтеза и завршна разматрања“ (стр. 221–242). На овом месту ауторка пружа систематизацију закључака који су проистекли из исцрпне анализе фразеологизама чијим се глобалним значењем упућује на системе непосредно везане за човека: опажање, физиолошка стања, физичка активност, активности ума, осећања и говор. Корпус од 1.200 фразеолошких јединица сведочи о томе да побројани системи заузимају истакнуто место у људској свести, док чињеница да се наведени концепти разликују по броју фразеологизама помоћу којих се вербализују упућује на њихов неравноправан статус у појмовном систему човека, а самим тим и у језичком систему. На основу бројчаних вредности, ауторка закључује да говор заузима централно место у концептосфери говорника српског језика, с обзиром на то да је у корпусу регистровано 270 фразеолошких јединица које реферишу о овој активности. Уз говор, при врху лествице налазе се још емоције и мишљење. Поред тога, концепт говора има најсложенију структуру, не само због броја својих чланова већ и због разуђености саме говорне активности. Значајне су и закључне напомене у вези са поређењем наивне, језичке слике света (репрезентоване фразеологијом) са научном, енциклопедијском сликом (садржаном у литератури из појединих научних области).

На овом месту у монографији дат је и сажет резиме уочених механизма фразеологизације, односно механизма помоћу којих човек концептуализује анализиране сегменте људске стварности. На крају поглавља ауторка износи кратак осврт на елементе културе који учествују у фразеологизацији појединих језичких јединица из корпуса, констатујући да је „описани фразеолошки слој главни ... предмет лингвокултуролошких истраживања која превазилазе границе језичке структуре залазећи у најдубље слојеве нематеријалне културе у настојању да проникну у најсуптилније слојеве људског бића“ (стр. 241).

Четири одељка која затварају студију јесу: резиме на енглеском језику (стр. 243–248), списак консултоване литературе (стр. 249–

259), именски регистар (стр. 261–264) и регистар фразеологизама коришћених у спроведеном истраживању (стр. 265–284).

Монографију Г. Штрбац *Фразеологија о човеку и човек у фразеологији* одликује опсежност емпиријске грађе, релевантност закључака, изведених из прецизне семантичке анализе, као и бројност консултоване научне и стручне литературе. Актуелност и иновативност овог научног дела, треба додати, лежи у чињеници да оно представља пуни заокрет од традиционалног формално-семантичког приступа у фразеологији ка когнитивнолингвистичком приступу, према којем су фразеолошке јединице врло погодан материјал за испитивање принципа концептуализације различитих сегмената човекове стварности.

Због свега набројаног, приказана студија представља врло важан допринос фразеолошкој литератури српског језика и незаобилазан извор информација у различитим будућим истраживањима, не само фразеолошким већ и антрополошким, психолошким и културолошким.

*Маријана Р. Ђукић***

Институт за српски језик САНУ, Београд***

** marijana.bogdanovic@isj.sanu.ac.rs

*** Овај приказ је настао у оквиру пројекта *Лингвистичка истраживања савременог српског књижевног језика и израда Речника српскохрватског књижевног и народног језика САНУ* (бр. 178009), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.